

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

három évre	66 L.
egy évre	35 L.
hat hónapra	18 L.
egy szám ára	1.50 L.

Felülső szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

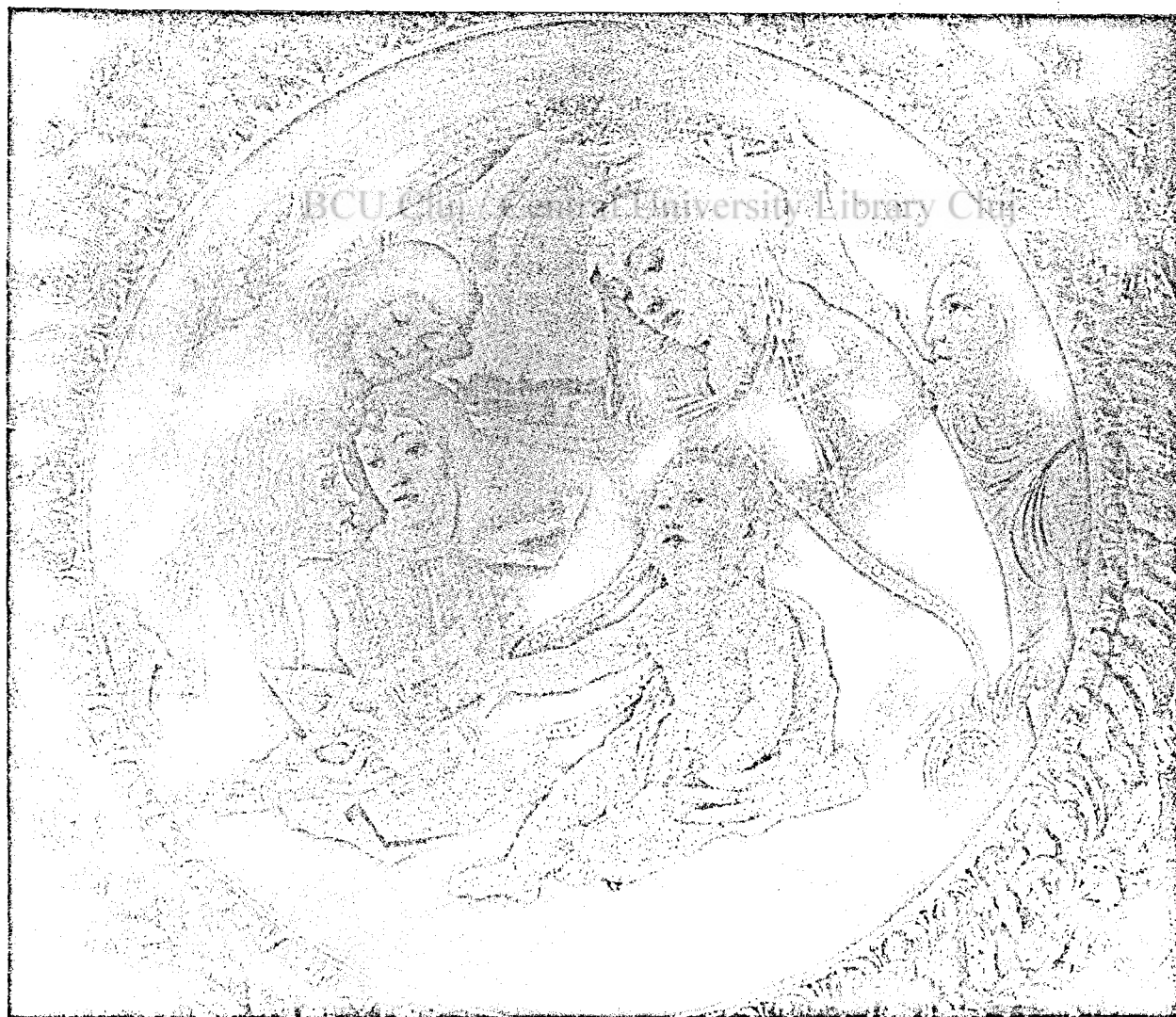
GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-n.) 85. sz.

Édes anyák!

BCU Library University Library Cuij

Ma is szeretettel ellátogatok hozzátok, de nem beszélgethessünk; ma rólatok akarok beszélni. Veletek
 hogy a legdrágább kincseinkről, a gyermekekről, — rólatok, az anyákról. Nem is tudjátok a mindennapi

élet súlyos küzdelmében, milyen láthatatlan korona disziti fejeteket: az anyaság koronája. Sokszor, mikor a gond reá nehezedik vállaitokra és a bánat könnyeket csal a szemetekbe, azt gondoljátok, hogy terhetekre van a gyermek. Azt sóhajtjátok, mennyivel könnyebb lenne az élet gyermek nélkül. Pedig, kedves anyák, akkor hiányoznék az életekből a legszebb, mert minden nőnek — manapság is — legigazibb, legnemesebb hivatása az anyaság. Ezt minden időben tudták az emberek és az anya apró gyermekével szent minden jóézésű ember lelkében.

Az anya dicső mintaképe Krisztus anyja: *Mária*. Ő, aki többet szenvedett gyermekéért, mint bármelyik köztetek. Hány világhírű művésznek szolgált Ő mintául, legszebb képeink Őt ábrázolják ártatlan gyermekével a karján. Sok asszonyt hallottam panaszkodni, hogy élete milyen szürke, milyen színtelen. Irigylük a férfiakat akiknek élete a nyilvánosság előtt, az élet központjában játszódik le. Né irigyeljétek őket! Mennyivel szebb hivatás a gyermekeket nevelni, meleg otthont teremteni és féltő gondnal szereteteinkről gondoskodni, mint távol a családtól a harctéren, a mezőn, az irodában vagy a kaszárnyában tölteni az éveket. Van-e szebb dolog, mint új életet adni az emberiségnek és ezt az új életet erősíteni, fejleszteni, támogatni az élet viharai-ban, segíteni minden küzdelmében? Ez pedig az anya áldásos munkája.

Az anyaság helyes fölfogásától függ a család boldogsága, de nemcsak az, hanem az állam és a nép jóléte is. Ugy-e ismeritek Napoleon, a nagy francia császár, nevét? Ő azt mondta, hogy azokat az asszonyokat becsüli legjobban, akik legtöbb gyermeket hoztak a világra. És egy híres angol bölcs kijelentette

művében, hogy azt az asszonyt kell magasztalni, gyermekéből egészséges, munkaképes, istenfélő embert nevel. Az anyák egyik leghatalmasabb támogatója idők óta az Egyház volt. Mint leghűségesebb védő most is kiveszi részét ebben a nemes munkában. Ártatlan az igazi keresztény szellemtől oltalmába veszi az anyákat és ártatlan gyermekeket és fönttartja a mukra otthonokat. Tudják, hogy az anyavédelem mellett a legjobb csecsemővédelem is. Külföldön Németország, Franciaország, Anglia, Olaszország még China és Japán nagyobb városaiban talál anyatömhöz, ahol a leendő anya 6–8 héttel lebetegedése előtt szeretetteljes fölvetelt talál, ahol ellátással mindennel díjtalanul vagy igen csekély fizetés ellenében és ahol még arra is tanítják, miképen kell a csecsemő ruházatát készíteni. Könnyű házi munkát végez majd majdnem gondtalanul, de mindenestre lelki nyugalommal várja nehéz óráját. A gyermek születése után még 6 héig maradhat az otthonban, megtanulja a helyes csecsemőápolást és boldogan tér vissza saját otthonába. Összekötésben marad az otthon vezetőivel, akármikor ellátják tanácsal. Orvosi kezelésben is részt vesznek, ha szükséges; ez az intézkedés könnyíti a munkát és megóvja őket esetleges utóbajoktól.

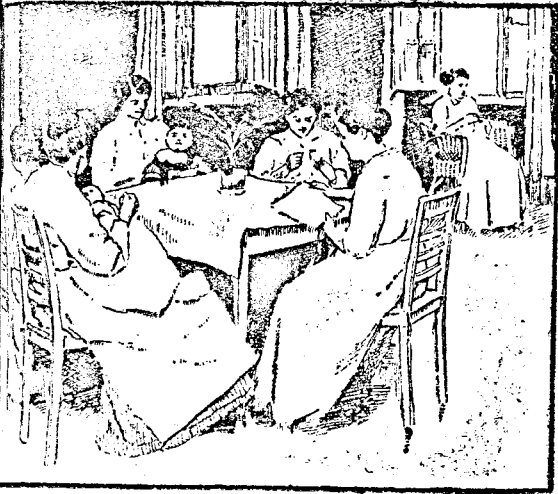
Ha az anya már több gyermeknek adott életet, otthon akarja megvárni lebetegedését, akkor oda küldik egy védőnőt, aki vezeti a háztartást, míg az asszony fekszik, főz, takarít, gondozza a nagyobb gyermeket és ápolja az anyát. Azonkívül küldenek egy ügyvédet „vándorkosarat”, melyben minden benne van, ami az újszülöttnél szüksége van. 3–4 hét leteltével kerül a kosár az otthonba, de ha, az anya szorosan ruhákat, pelenkákat, sőt még ágycskát is kap. A szoptatási idő alatt „szoptatási jutalmat” kap az anya, mely rendszeren pénzből áll, ez 6–7 hónapon keresztül tekinthető összeget tesz ki.

Hogy a művelt nyugaton mennyire elismert az anya jogait, még a rideg törvény előtt is, mutatja az intézkedés, hogy az apa halála esetén az anyát hivatalos gyámja lehet gyermekeinek. A gyám dolgozó asszonyokat 8 héttel lebetegedésük után kell menteni munkájuktól; ez idő alatt kapják fizetésüket és még 3 héttel szülés után is. Van-e „anyasági pénztárak” is. Az anya ugyan csekély összeget fizet be havonként és ennek ellenében a pénztár viseli a lebetegedés összes költségeit.

Mindebből láthatják, hogy mindenütt, az egész művelt világon igyekeznek az anyának kiváló helyzetet teremteni és mindenki becsülésben és tiszteletben részesíteni őt.

A művelt külföldön van még egy igen fontos intézmény az anyák fölsegítésére. Vándorvédő társulatnak faluról-falura, összekötötést keresnek

kal és mikor megnyerték bizalmukat, néhány vagy hétig tartó tanfolyamokon tanítják őket, de kell a saját gyermekei egészségét gondozni tartani.

sajnos, nem tehetünk annyit érte, bár szeretnénk is, mert nem állnak rendelkezésünkre anyagi eszközök. Ugyan van egy magyar anyasemővédő egyesület itt Kolozsvárott, a „Stefánia Társaság”, de sem az állam, sem a társadalom nem tudja eléggé anyagilag és így csak tanáccsal látogatni a védenceit. Így, kedves magyar anyák, *nektek* kell emelni a szívetekben az anyaságnak. Büszkényetek, hogy anyák vagytok és ne gondoljátok, hogy a gyermek teher. *A ti kezetekben van az, hogy a gyermek válik.* Neveljétek testben, lélekben egészséges gyermekeket és akkor meg fogjátok látni, mennyi örök lesz. Kicsi kora óta rá kell szoktatni a gyermeket a jóra, akkor ez a csira fejlődik évről-évre virág lesz belőle. Rossz gyermek nem születik, hanem az egyikben kevésbé jó hajlamok vannak, mint a másikban, az egyik könnyebben kezelhető, mint a másik és akkor az anya gyönyörű és háládatos lehet, ha elnyomni ezeket a rossz hajlamokat és fejleszti azt, ami minden gyermekben szunnyad és csak arra kell figyelni, hogy az anya szeretetteljes szava felébressze. A legjobb magyar nevelő, aki száz meg száz gyermek nevelt országos hírű intézetében, ezt mondta: *gyermek nincs, csak rosszul nevelt gyermek és rossz szülő.* Ezt vessétek lelketekbe és ne felejtsetek el, hogy felelősek vagytok gyermekeitekért az emberek előtt is. Éreznetek kell, hogy az anyaság felelős benneteket. Ha szenvednetek is kell érte, akkor gondoljatok Krisztus anyjára, hajtsátok le fejeteket a gyermekek előtt és ne felejtsetek el, hogy a gyermek a legnagyobb kincs a világon.

bárá Hacke Károlyné.

Mit várhatunk?

A közoktatásügyi miniszter olyan követeléseket állított a magyar egyházak elé, amelyeket szinte lehetetlen teljesíteni. Azt kívánja, hogy a román földrajzot, történelmet, irodalmat az elemi iskolákban és a középiskolákban román nyelven tanítsák. Akik tanítottak vagy csak tanultak is valaha, megítélhetik: lehet-e fontos és nehéz tárgyakat olyan nyelven tanítani, amelyet a tanító előképzettség híján nem bír tökéletesen, a tanuló pedig — gondoljunk a székely falvak kis elemista gyermekeire — egyáltalán nem is hallott, amíg az iskola küszöbét át nem lépte.

Mi nem vagyunk az ellen, hogy ifjuságunk az állam nyelvét megtanulja, sőt sürgetjük a tanulást és őszintén ajánljuk, hogy gyermekét — aki csak teheti — taníttassa meg románul. Az olyan lehetetlen követelések azonban, amelyeket a liberális kormány tanügyi politikája fölállít, inkább veszélyeztetik, mint elősegítik a sikert.

Az egyházak vezetőségeit is ez a meggondolás hatja át, amikor a kormányt küldöttségek és feliratok útján e rendelkezések megváltoztatására akarják bírni. Közös, jóakaratu megértésre akarnak jutni a kormánnyal, amely az állam érdekeit összeegyezteti a nevelés és oktatás követelményeivel. Haladékat akarnak nyerni, hogy a kormány jogos követeléseinek végrehajtására megfelelő tanítókat és tanárokat nevelhessenek.

Az egyházak méltányos kívánságait azonban a közoktatásügyi miniszter meghallgatni sem akarja. A múlt héten újra ezzel a keserű tapasztalattal tértek vissza a magyarság vezető férfiai bukaresti utjukból.

Mit várhatunk tehát ettől a kormánytól?

Erre megfelelt az egyik miniszter, aki kijelentette, hogy Románia keveset ad a békeszerződések kisebbségi rendelkezéseire, mert azok sértik az állam tekintélyét. Csodálatos észjárás! Románia nem tiltakozott a szerződések ellen, mikor azok neki hatalmas területeket juttattak s egyebekben is az ő érdekeit szolgálták, de kormányférfiai mindjárt farkast kiáltanak, mikor az új alattvalók javáról kellene gondoskodni.

Ettől az észjárástól bizony semmi jót nem várhatunk. De el lehetünk készülve arra, hogy legszentebb nemzeti javaink: nyelvünk, kultúránk, hagyományaink újabb meg újabb támadá-

sok célpontjai lesznek. Megmaradunk-e a támadások csapásai alatt? Nos, az teljesen tőlünk függ. Jogainkat védjük ezután minden kitelhető erővel. Azt a tüzet, amelyet iskoláink és közintézményeink oltárain el akarnak oltani: ápoljuk hiven a magunk szívében, családi otthonunkban. Forduljunk a múlt idők tanulságaihoz, nagy szellemek alkotásaihoz, jó könyvekhez, a hithez, bibliához vigasztalásért. S minél fagyasztóbb körülöttünk a lég: huzódjunk annál közelebb egymáshoz és melegedjünk meg egymás testvéri szívének a melegénél. S főként pedig áldozunk, ahol nemzeti érdekeink azt parancsolják.

Az elfogultságoknak, hatalmi erőszaknak ideje is lejár. Egyszer — s reméljük: minél hamarabb — elérkezik az a belátás, hogy a nemzetközi szerződések betartása nemcsak becsületbeli kötelessége egy országnak, hanem az állam megmaradásának alapföltétele.

Mit várhatunk? Egyelőre még sok csalódást és szenvedést, de aztán annál fölemelőbb vigasztalást. A szenvedéseket gyarló, elvakult emberek mérik ránk, a vigasztalást az erkölcsi igazságszolgáltatásnak örök, isteni törvénye fogja ránk deríteni.

KÜLFÖLD

Sötét jóslat, amely kezd beteljesülni.

Lloyd George politikai körutat tart Amerikában. Beszédeinek fő tárgya az erőszakos francia politika, amely miatt neki is ott kellett hagynia a miniszterelnöki bürösönyséket. Az angol államférfi a legsúlyosabban elítéli a franciák bosszualló tetteit s egyik utolsó beszédében megjósolja, hogy a francia kormány magatartása Németországot forradalomba fogja kergetni. A szomorú jóslat hovatovább beteljesül. Ma a nagy német nemzet három táborban néz farkasszemet egymással: a bajorok a régi uralomért, a monarchiáért, lelkesednek, a szászoknál a kommunisták jutottak kormányra, a Berlinben székelő birodalmi kormány ezekkel szemben szocialista többségre támaszkodik. A helyzetet az teszi végzetesen aggasztóvá, hogy a három párt területileg is megoszlik s egyiknek a harca a többiek ellen a birodalom területi egységét is veszélyezteti. A berlini kormány még ez ideig fékezni tudta a többieket, de ez mind nehezebben fog sikerülni, mert a franciák a passzív ellenállás beszüntetése után is egyre súlyosabb követelésekkel állanak elő. Németország forradalma rettenetes felfordulást okozna Európában, amire még a

forradalmak hazájában: Oroszországban is, lélelemmel gondolnak. Ennek bizonyága Trockij egyik nyilatkozata, amelyet alább közlünk.

A német-orosz viszony. Érdekes nyilatkozatot tett nemrégiben Trockij orosz népbiztos King amerikai szenator előtt a bolsevista Oroszországnak a német köztársasághoz való viszonyáról. Nem kevesebbet mondott Trockij, mint hogy Oroszország minden elkövet, csak hogy Németországban ne legyen új forradalom. Sőt a szászországi kommunisták egyenesen Moszkva utasítására álltak el attól a követeléstől, hogy belépjenek a német kormányba. — Ennek a békés politikának igen komoly gazdasági okai vannak — mondta Trockij — Oroszország és Németország között a gazdasági kapcsolatok mind szorosabbak, erősebbek és szélesebb körűek lesznek. Oroszország Németországból kapja legelőnyösebben az ipari cikket, sőt német tőke és vállalkozó erő dolgozik orosz területen az orosz ipar föllendítésén s az orosz földi természeti kincseinek kiaknázásában s a közlekedés helyreállításán. Ezidő szerint az oroszországi mezőgazdasági termények legjobb fogyasztó piaca Németország. E kölcsönös szükség a gazdasági összeköttetés szálait mind sűrűbbre fonja e két nagy ország között, amelyek olyan sokat vesztek a háboruban s a háború követő felfordulásban, hogy csak közös erővel, érdekük közös szolgálatával biztosíthatják gazdasági életük helyreállítását.

Új szövetekezés híre. Konstantinápolyból érkező hírek szerint Italia vezetésével új szövetekezés készül. A szövetség tagjai lesznek: Itália, Törökország, Albánia és Bulgária. A bolgár külügyminiszter nemrégiben látogatást tett Rómában és Mussolini részéről kitüntető fogadtatásban részesült. A többi államok képviselői közelebről ellátogatnak Rómába. Az új szövetekezésről állítólag az a célja, hogy a kis antant balkáni politikáját ellensúlyozza.

A tótok kivándoroinak. A szegény tótok betelt a közmondás: Ritkán következik jobb a réginél. A csehek, akik a testvériség címén szakították ki őket ezeréves sorsközösségükből: mostoha testvérekként mutatkoznak és rosszabban bánnak velük, mint a sok szidalmozott magyarok. Különösen gazdasági téren érik a kedvezőtlen változásokat. Régen aratáskor Felvidék hegyei közül besereglettek az Alföld aratós kalászos rónáira és egész évre ellátták magukat legkitünőbb gabonával. Ma drága pénzen vásárolják gabonát, mert a sovány földű Csehországban kínálkozik számukra mezőgazdasági munka. És a csehek ipari munkára sem szívesen alkalmazzák a „testvéreket”. Az állami építkezések alkalmával is inkább Csehországból hoznak munkásokat, sem hogy az ottani tótokat juttatnák keresetlhez. Mit tehetnének egyé-

nyen körülmények közt a tótok: seregestől vándorolnak ki hazájukból. Egy kimutatás szerint azóta, hogy „főlszabadultak“ a magyar zsarnokság alól: több mint százezeren hagyták el hazájukat. Eddig Északamerikába menekedtek, oda azonban most már csak kötött számban engedik be őket, úgy, hogy az újabb kivándorlók Délamerika egészségtelen borzalmas földjein próbálnak szerencsét és pusztulnak el tömegesen.

Amit utólag a franciák is helyeselnek. A magyar kölcsön ügye örvendetesen halad a megvalósulás felé. A jóvátételi bizottság elvben hozzájárult a jogjogok föloldásához és föl hívta a Népszövetséget, hogy a kölcsön tervezetét készítse el. Innen pedig csak egy lépés van a kölcsön folyósításáig. Az angol lapok nagy rokonérzéssel irnak a Bethlen-kormány sikeréről. Megállapítják, hogy a kölcsön megadással nemcsak Magyarország helyzetét fogja javítani, hanem egész Középeurópa gazdasági életére jótékony hatással lesz. Most, hogy a kölcsönügye sikerrel biztat, egyszerre Franciaország is helyeselni kezdi Magyarország talpraállítását. A francia pénzügyek egyik főintézője Budapesten járt és tapasztalatai alapján kijelentette, hogy Magyarország belső, szorgalmas munkája, termelése mindenképpen érdemes a pénzügyi támogatásra.

ROZSÁRÉK

Huber Imre távozása.

Zalaapátiban, Zalamegyében született. Ott szerette meg már gyermekkorában a természetet és a magyar népet.

Egyetemi tanulmányait Kolozsvárt végezte. A természeti minden kincsével megáldott Erdély ezt a szeretetét csak fokozta.

Nemes, jóságos egyéniségének a tanári pálya a legmegfelelőbb. Husz évig volt a kolozsvári római katolikus főgimnázium tanára.

Egyike azoknak a tanároknak, akik a tanári munkán kívül még nagyon sok kötelességet éreznek. Minden egyesületnek önzetlen munkása volt, amelyben a közért, a műveltség terjesztéséért, a magyar népért dolgozni, fáradni lehetett. Több egyesületnek volt elnöke, titkára, választmányi tagja. Népszerű előadásain mindig a hallgatóság százai lesték ajkáról a szót.

De mégis a „Magyar Nép“ olvasói tudják legjobban, hogy ki volt nekünk Huber Imre, akiknek részére annyi szeretettől áthatott, tanulságos cikket írt. Ha valami természetrajzi vagy földrajzi kérdés jutott mindennapi érdeklődésünk központjába, nemes lelke nem nyugodott addig, amíg azt a „Magyar Nép“ olvasóival meg nem ismertette.

Különösen érezte a Reá háramló kötelességet akkor, mikor úgy látta, hogy lelketlen emberek csábi-

lására sokan el akarják hagyni ősi hazájukat. Hisszük, hogy a kivándorlás ellen írott cikke is sok magyar embert megtartott az anyaföldnek.

A jó Isten áldása kísérje továbbra is, hogy az ő áldásos munkásságát még sokáig folytathassa.

Tulogy János.

Katholikus ünnepségek. Nagyváradon vasárnap október 21-én fényesen ünnepelték meg a Szent László-templom építésének kétszázéves emlékeztétét. Előzően az egyházi egyesületek tartották meg évi közgyűlésüket. A Katolikus Népszövetség vezetősége szintén ez alkalommal ejtette meg első beszámolóját. A vezetőség nagyon örvendetes eredményekre mutathatott rá. Egy év alatt a Katolikus Népszövetség több mint huszonegyezer tagot gyűjtött zászlói alá, hitbuzgalmi lapját, a *Katholikus Világ*-ot, ezrek meg ezrek olvassák. A Katolikus Népszövetség ez alkalommal tisztikarát újjalakította és megújult buzgalommal indult neki a szervező munkának.

Téli terveinkből. Erdély magyar népének élete mindig küzdelmesebb volt, mint a nagy Alföld népéé. Míg az alföldi gazda és mezőgazdasági munkás a telet jobbadán átheverte, addig az erdélyi magyar ember télen is serényen dolgozott: fűrt, faragott, ácsolt, fát készített, fuvarozott, ilaz asszonyok pedig szőttek, fontak. A világ nagy átalakulása az erdélyi magyar falusi nép életmódját nemhogy megkönnyítette volna, de súlyosabbá tette. Ma a nyári munka befejezése után még többet kell furnia, faragnia, erdőt járnia, illetőleg szőnie, fonnia, mint régen. S még egy kötelesség, ami ma parancsolóbban nehezedik rája, mint valaha: *tanulnia* kell, ismernie a világ állását, gazdasági helyzetét, az előhaladás vívmányait, a versengő népek üzleti fogásait, a tudományos vizsgálódások eredményeit. A *Magyar Nép* már megindulásakor főfeladatául tűzte ki, hogy olvasóit az önművelésre, tanulásra fogja buzdítani s ezen a téren jó tanácsokkal, lélek-építő felvilágosításokkal fog szolgálni. Ennek a célnak a szolgálatában a multévi őszi-téli időszak folyamán *ismeretterjesztő cikksorozatok*at közöltünk s arra biztattuk olvasóinkat, hogy alakítsanak olvasó, megbeszélő társaságokat s azokon tárgyalják meg kiváló gazdasági munkatársaink közleményeit. Ugy értesülünk, hogy szavunkat nagyon sok helyen megfogadták, gazdasági cikkeinket örömmel fogadták és nagy lelki haszonnal tárgyalták meg. Nos, multévi munkánkat az idén is folytatni fogjuk. Erdély legkiválóbb szakembereit kértük föl, hogy gazdasági rovatunkat értékes olvasnivalókkal lássák el. Olvasóinkon

a sor, hogy a közös tanulásra, megbeszélésekre szervezkedjenek. Gyermekünk tanulása mindinkább megnehezül! Teremtsük meg a felnőttek iskoláját! A „Magyar Nép“ írói gárdája lelkesedéssel ajánlja föl jó szolgálatait.

Rendelet a rongyos bankókról. A pénzügyminiszter a rongyos bankókra vonatkozóan körrendeletet intézett a pénzügyigazgatókhoz, amely sok bosszúságot és kárt fog okozni a közönségnek. A körrendelet arra hívja fel a pénzügyigazgatókat, hogy az állampénztárak a rongyos bankókat ne fogadják el, hanem utasítsák arra a fizetőket, hogy váltsák be rongyos pénzeiket a Banca Naționala (Nemzeti Bank) fiókjainál. Egy román lap megjegyzi, hogy ennek a rendeletnek nagyon bosszantó következményei lehetnek, mert az adóhivatalnokok ezek után csak azt a pénzt fogadják el, ami nekik jól esik, a közönség hiába jár és vesztegeti el az időt az adófizetések ügyében. Az államnak az volna a kötelessége, hogy a rongyos bankókat kicserélje. Félünk, hogy a fenti rendelet is egy csomó kárt fog okozni a szegény embereknek, mint annak idején a pénzbeváltás kapkodó intézkedései.

Ahol a papot szeretik. Az Unitárius Közlönyből vesszük ki az alábbi jellemző hiradást. Székelyszentmiklós egyike a kereszturi kör legkisebb unitárius eklézsiáinak. Ami ezt a kis gyülekezetet naggyá teszi hűveinek áldozatkészsége. Az egyetemes unitárius egyház segélyezésére kért összeget első szóra és egyhanguan szavazták meg a buzgó elhatározásuktól még a felverődött ellenséges áramlatok sem térítették el. A kicsiny sereg nagyszerű közszellemére nézve jellemző a következő eset. Papjuk fiatal ember, nehezen tud a parochián és annak külső birtokain berendezkedni. Láták ezt a hűvek: összebeszéltek és a közelebbi vásáron gyönyörű üszőborjut vettek ajándékba kedves papjuknak, egy másik üszőborju árát pedig felerészben szintén fedezték. A székelyszentmiklói egyházközség kis seregére igazán talál a biblia szava: „Kicsinyekben dicsőíti meg magát az Isten“.

Üveg helyett gumi. Két angol kutató nagyon értékes találmánnyal lepte meg a világot. Hosszas kísérletezés után olyan gummit állítottak elé, amely olyan állászó, mint az üveg és amellel nyulékony, mint a közönséges gumi. Ebből a gumbiból ablakszemet is lehet készíteni. Lapdázó fiuknak nagy megnyugvására szolgálna az ilyen ablak, mert egyáltalán nem törnének be. Az állászó gumbiból sok mindent lehet készíteni s az élelmes angolok bizonyára rajta lesznek, hogy minél jobban kihasználják a találmányt.

Egy sokat mondó körrendelet. A „Közgazdaság“ című lapból vesszük át annak a leiratnak a szövegét, melyet a miniszter közelebbről a vámfőnökökhez intézett. „A miniszteriumhoz több ízben érkeztek panaszok arról — mondja —, hogy a vámhivatalnokok egyrésze, a határon törtéző podgyászvizsgálatok alkalmával, az utazóközönséggel szemben olyan magatartást tanúsítanak, amely sok kívánni valót hagy fenn. Egyes vámtisztviselőkben nincs meg a kellő tapintat, ami az esetleges konfliktusok megelőzéséhez szükséges. Ez az oka aztán annak, hogy sok külföldi, aki az országban megfordul, kellemetlen benyomással lép át a határt, akár az ország területére érkezik, akár

távozik innen, tisztára a vámhivatalnokok viselkedése miatt. Mivel pedig egyes hivatalnokok ilyen viselkedése kedvezőtlen lényt vet az egész intézményre és a közönségben kínos benyomásokat kelt, minden vámhivatalnok műveltsége fokáról viszont a külföldön rossz hírt szerez az ország közigazgatásának. Mindezek következtében a legkomolyabban felhívom e körülményekre a főnök ur figyelmét és felszólítom, hogy haladéktalanul intézkedjék, hogy az alárendelt tisztviselők az utasokkal való érintkezésben feltétlenül udvariasan viselkedjenek, még akkor is, ha az utas valami kihágást követ el. Idegen állampolgárokkal szemben mentől előzékenyebbnek kell lenni, diplomáciai képviselőkkel szemben pedig a legmesszebbmenő udvariasságot és finom modort kell tanúsítani. Azokat, akik ez ellen a rendelet ellen vétnek, — a legsúlyosabb fegyelmi büntetéssel fogom sújtani.“

Kommunisták keze. Varsóban, Lengyelország fővárosában, a kommunisták fölrobbantottak egy erődöt, amely puskaporos raktárukat szolgált. A robbanás alkalmával 28 ember meghalt, több mint 200 megsebesült. Az erődítmény fundamentumostól együtt a levegőbe repült.

Óvónőt keres egy és fél éves gyermek mellé Fábinyi Lászlóné. Cluj Strada. Moşilor 20.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLELET

Tanács és válasz szövetkezeti vezetőknek.

Szövetkezeti ügyekben több levelet kaptunk; sajnos, egyik-másik kedvetlenséggel, panaszokkal van tele. Személyes ellentéték is — úgy látszik — bőven fordulnak elő ebben a roppant fontos közügyben. A leveleket elküldöttük a szövetkezeti ügy szakértőjének; választ általános okulásra itt közöljük.

Oly visszasságok, hogy a szövetkezet vezetője, vagy egyik-másik igazgatósági tagja öns érdekét kívánja a szövetkezet útján szolgálni és az irányításban öns célok vezetik, ma gyakrabban előfordulnak, — ami a mai erkölcsi légkörnek a következménye. — De csak olyan helyen, ahol a tagok a szövetkezet iránti köllőleg nem érdeklődnek, ahol a felügyelőbizottság az igazgatósággal szemben semmi ellenőrzést nem gyakorol, szóval ahol még nincs elég szövetkezeti szellem és öntudat a vezetőkben és tagokban. — A védekezés módja két oldalú. A visszasságokra okvellen fel kell hívni a „Hangya“ központ figyelmét bizalmas levélben, aki ellenőrt kiküldi a szövetkezet összes ügyeinek felülvizsgálatára, az ellenőrrel közölni kell a visszasságokat és aggályokat, aki a szükséges intézkedéseket ott mindjárt megteszi, az igazgatóságot szövetkezeti szelleműbb egyénekkel megerősíti, vagy egyesek elta-

volitását hozza javaslatba, vagy pedig a központhoz fordul és jelentése kapcsán intézkedést kér. — Ez az orvoslás első módja, a másik és gyökeresebb mód azonban a tagnevelés. — Minél több alkalmat találni arra, hogy a tagok és a nép a szövetkezet nemes célját megismerjék, azt nemcsak boltok tekintsék, hanem az egymás védelmére, a falu kulturális igényeinek segítészésére, az öszsmunkálkodás előmozdítására, a takarékoság szolgálatára, a tagok gazdasági és kereskedelmi ismereteinek és érdekeinek fejlesztésére, a heverő gazdátokké gyűjtésére stb. alakult intézményt ismerjék meg benne. — E célokat a tél folyamán 3—4 vasárnapon, évenként állandóan ismertetni kell, ezt pedig csak a pap, vagy a tanító tudja a legtöbb helyen más alkalmas előadó hiánya miatt megtenni. — A gyermekeknek az iskolában *beszéd és értelemgyakorlatok* közben stb. tessék a szövetkezeti témát a felebaráti szeretet témájával alkalmas könnyű formákban leadni. — A község hangadó elemeivel és éppen azokkal, akik önsz érdekeket akarnak a szövetkezetbe bevinni, megértetni az intézmény erkölcsi céljait, tartalmát stb. A tagok öntudatának, ismereteinek emelése szövetkezeti téren a legelső és a legtöbb sikerrel kecsegtető teendője a községek intelligenciájának, ellenmérge minden szövetkezet ellenes mozgalomnak, pénz és tőkeforrása minden gazdasági és kulturális tevékenységnek, *az egyes-egyedüli alap, amelyre a falvak jövője gazdasági és kulturális szempontból felépíthető.* — A felnőttek tovább képzése, szellemi és anyagi gyarapodása bármily téren a falvak kis népességénél és szétszórottságánál és gyenge anyagi erőforrásánál fogva csak a szövetkezés útján, a gyengék társulásával, az önszegély szövetkezeti alve alapján, a szövetkezés gondolatának gazdasági és erkölcsi téren leendő minél szélesebb körű ismertetésével és megvalósításával oldható egyedül meg érdemlegesen. — *A falu intelligenciájára hárul a kötelesség, hogy a nép ismereteit a szövetkezés lényegéről, céljáról, erkölcsösségéről, jövő nagy társadalmi szerepéről gyarapítsa és fáradhatatlanul ismétlje előtte szöszékről, az iskola pódlumáról, vagy téli előadásokon.* — Azt a hatalmas erőt, amit a magyar falvak a magyar állam támogatásában elvesztettek, csak a szövetkezés önszegélyező tevékenységével és a papok, tanítók, birtokosok, gazdák ezirányu érdemleges szervező és állandóan oktató és ismeretterjesztő munkájával lehet pótolni és a jövő haladásuk és fejlődhetőségük feltételeit ezzel megteremteni. — A fogyasztási szövetkezet, amelyet a tag is naponként lát és beszerzés céljából felkeres, a legnépszerűbb formája a szövetkezésnek, amely uttörője lehet a további szövetkezés minden formájának és anyagi erőforrása, a falu perselyévé fejleszthető, amely azután a szövetkezés más formáihoz anyagi segítséget is nyújthat. Jól jegyezzük meg azon-

ban, hogy a szövetkezeti munka nem csak a bolt vezetéséből, az adás-vétel tevékenységéből, a haszon-szerzés, olcsóság, kamat stb. fogalmaiból áll, ahonnan a kapzsiság fogalmától már csak egy lépés választ el; hanem a bolt vezetése mellett, amint hangsúlyoztuk, *a szövetkezeti szellemű népnevelésen van éppen olyan erősen a hangsúly, amely nélkül a szövetkezeti bolt egy lélek nélküli szatócs üzletté alacsonyodik* és csak arra alkalmas, hogy a nép a szövetkezés igazi gondolatáról és feladatairól hamis fogalmakat, torzképeket alkotson és egyszer csalódottan hosszú időre eltemesse a gondolatot nagy erkölcsi és anyagi kárára egy egész népnek és a békés szellemű emberiségnek.

Vajha a falu intelligenciája minél előbb és minél öntudatosabban felismerné és felölelné a szövetkezeti ismeretterjesztés és rendszeres népoktatás jövőt teremtő gondolatát és a hosszú téli délutánokon meghozná azt az áldozatot saját népének és maga jövője érdekében, hogy évenként 4—5 előadást, illetve beszélgetést folytasson a néppel, esetleg kis vasárnapi ünnepség keretében a szövetkezésben való tömörítés nagy társadalmi szükségességéről. — Anyagot kaphatnak a szövetkezeti központból is bizonyára, úgy, hogy sok időt ezek az ismeretterjesztő délutánok nem kívánnak. — Mikor azután a néptudatlanságot a nép tudatos ismeretei helyettesítik, akkor aztán minden önsz érdekű támadás vagy visszaélés, jöjjön az bár a leghangadóbbak részéről, a legkönnyebben leszerelhető éppen a tagok segítségével, akik a szövetkezeti közgyűlésen úgy szervezhetik meg a vezetőséget, ahogy a legjobbnak látják.

Drexler Béla.

Kérdések és feleletek.

1. Egyik olvasónk a mély szántás előnyös voltáról irt cikket küldött be.

Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy a mély szántásról lapunk II. évfolyamának 45. számában tüzetes ismertetés jelent meg, amely a mai tudományos vizsgálódások utmutatásait közli. Új cikkek írásánál a jelzett ismertetést kérjük figyelembe venni.

2. Antal Károly gerendkereszturi olvasónk kérdéseire a következőkben felelünk:

Naptár az állattenyésztés köréből több cikket fog közölni. Ugyanítt adni fogunk ellési naptárt is. — A majorság és egyéb kis házi állatok tenyésztéséről Dr. Péter Béla gazdasági akadémiai tanár ígért cikkeket. Ezek a cikkek ismeretterjesztő rovatunkban fognak a tél folyamán megjelenni. — Az egyes országok és városok területi és népességi viszonyainak leírása még mindig igen nagy nehézségekbe ütközik. Ezekre az idej naptárunkban — sajnos — nem térhetünk ki.

3. Dombi Mózes kigazda levelet irt Kőpec községből, amelyben több fontos és közérdekű kérdést vet föl, legjobbnak látjuk a levelet teljes terjedelmében közölni. A föladvott kérdéseket egyelőre nyitva hagyjuk, illetőleg olvasóink megfontolására bizzuk. A fele-

leteket olvasóink köréből is szívesen vesszük. Munkatársaink útján különben szintén felelni fogunk.

Dombi Mózes levele így hangzik:

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Egy közérdekű cikket a mai legjobban beváló mezőgazdasági gépekről, ha érdekesnek tartaná a Magyar Népbe megírni: úgy kérem azt egyik közelebbi számában megtenni, ellenkező esetekben kérem csak nekem megüzeni a kaszáló gépek ma mennyire válnak be, mit és hogyan lehet velük kaszálni, apró sarjút, szénát, vagy csak erősebb szálu lucernát, gabonát stb.? A talajnak föltétlenül simának kell-e lenni stb. stb. Ilyen gépekről szóló könyvecskét láttam egyet, (Irtai Ifj. Sporzon Pal) de ebben nem volt szó a kaszáló gépekről, meg az régi kiadásu munka is már. Szeretnék még véleményt hallani a szántó gépekről, trierről, lókaparól, lógereblyéről, kukorica bontóról, megnevezve, hogy ma ez meg ez a márkájú válik be a legjobban s most kapható-e itti? — Láttam most a fekerézhalmi gépkiállításán ötféle kaszáló gépet: Deering, Beermann, Rheinmeta, Hoffer és Schrantz, Melichar. Ezek között bizonyára van különbség, de nekem nincs módomban meggyőződni, hogy melyik a legpraktikusabb, de ha már veszek, szeretném a legjobbat és föltétlenül jót venni.

Ügyszintén szeretném azt is hallani, hogy hogyan kívánja megvalósítani a Magyar Nép azt a szép gazdasági programot, amit Dr. Szörnyü B. oly szépen kifejtett a Magyar Nép hasábjain.

Nézetem szerint a Magyar Népnek ki kellene lépni a porondra egy tömör egységű, minden magyar községet magába foglaló gazdasági egyesület megalakítása végett. Ha tudott a Szász Gazd. Egyesület szász gazdakulturát teremteni (I. Dorner: Az Erdélyi Szászok Mezőgazdasága), akkor tudnánk mi is teremteni egységes magyar kulturát a papság és tanítóság vezetésével (ahogyan Önök gondolják) és nem állanánk olyan szervezetenül, mint ma. Sem gépbeszerzési helyeink nincsenek, sem tiszta tenyész állatokat, vető magvakat beszerezni, értékesíteni nem tudunk.

A szakképzettséget, a programot a Magyar Nép akkor adhatná a leginkább, ha megindult könyvállatában a tudomány mai színvonalán álló szakmunkákat iratna. pld. hasonlót *Rombay* Gazdák könyvéhez.

Köpec, 1923. október 15.

Dombi Mózes,
kiszgazda.

A biztosítás legokosabb módja.

Ez a cikk nagyon alkalmas arra, hogy a gazdák és a falu vezetői a biztosítás legelőnyösebb módjait megismerjék. Külön is fölhevítjük rá a figyelmet.

A mezőgazdasági átalány biztosításoknak helyesen való felajánlhatása céljából, ezekhez a biztosításokhoz minden biztosító intézet külön bevallás űrlapot készítettett.

Ezeket az űrlapokat minden biztosítani óhajtónak díjmentesen bocsátják rendelkezésére, ha evégből hozzájuk fordul. (A Magyar Nép kiadóhivatala is szolgál űrlapokkal.)

A mezőgazdasági átalány biztosításoknál különbséget tesznek a 120.000 leut meghaladó *nagyátalányok* és az ezen biztosítási összegben alól maradó *kis átalányok* között.

A bevallási űrlapok rendelkezése alkalmával tehát jelezni kell azt, hogy 120.000 leun felüli, vagy alóli űrlapra van-e szükség. Lényegileg mindkettő egyforma s eltérés a kettő között csak annyiban van, hogy a nagyátalány űrlapok terjedelmesebbek és részletesebbek.

A 120.000 leut kitevő biztosítási összegben csak az általányrészt értjük bele, míg az épületek és esetleges gőz-, vagy motoros cséplőgépek értékét nem számítjuk hozzá, mert ezeket nem az átalány, hanem az épület, illetőleg cséplőgépekre megállapított díjjal díjazták.

A bevallás első oldalán levő kérdések a biztosítandó birtok test pontos helyének, nagyságának, tagozódásának (puszták, tanyák, majorok), a biztosítás kezdetének és végének meghatározására valók. Tisztázza a minőséget, amelyben a bevalló a biztosítást eszközli és azt, hogy nem forog-e fenn oly körülmény, amely a biztosítás elutasítását, esetleg annak csak emelt díj mellett való elfogadását tenné szükségessé.

A közlési kötelezettség értelmében az ajánlattevő ezekre a kérdésekre híven és az igazságnak megfelelően tartozik válaszolni.

Ezen kérdések után a mezőgazdasági átalánynak (élő és holt leltár) ezután pedig a gazdaság területén található épületeknek leírása következik.

Megeshetik az, hogy magukat az épületeket nem lehet biztosítani, mert pl. bérelt gazdaságoknál, az épületek biztosításáról a tulajdonos maga intézkedik. Azonban akár biztosítjuk az épületeket, akár nem, a gazdaság területén levő összes épületek a bevallásban kivétel nélkül mind pontosan leírandók. Különbség a két eset alkalmával csak annyiban van, hogy, ha az épületek nem biztosítandók, ezeknek értékét a bevallásba nem kell beleírni.

Magának az átalánynak, tehát az élő és holt leltárnak biztosítása, fogyó és szaporodó mennyiségben történik ugyan, de az egyes pontoknál az évi elérni szokott legmagasabb értéket kell bevallani.

A biztosítást a következő címek alatt foglalják össze: 1. marha állomány, 2. mezőgazdasági felszerelés, 3. lakás berendezés, 4. tengeri termés, 5. szemes termények, 6. takarmény és szalma termés, 7. egyéb termények, 8. előző évről maradt készletek.

Az egyes címek alatt vannak ugyan részletezések, de ezek csak a biztosító tájékoztatására szolgálnak s az esetleges kártérítés megállapításánál az egyes címek fő összegei az irányadók.

A nagy átalányok díjazásának megállapítása függ az adott körülményektől.

A kis átalányoknál a díjazás szempontjából különbséget tesznek a 30.000 leun alóli egész kicsiny és az ezen összeget meghaladó közepes biztosítások között.

Itt az erdélyi részekben az előbbieket díjja 100 leu biztosított összeg után számítva 85—80, az utóbbiaké pedig 75—70 báni.

Ha a szalmás gabona, széna, szalma és dohányért biztosított összeg több, az egész átalányért biztosított összeg felénél — felénél a magasabb, ellenkező esetekben pedig az alacsonyabb díjtételt alkalmazzák.

Ezen díjakból a következő engedményeket adják:

1. Ha a gazdaság területén található összes épületek kivétel nélkül mind kemény tetőzetűek 15°/o-ot.
2. Lelkészek, tanítók bizt. után 10°/o-ot,
3. Hat, vagy tíz évre kötött biztosítások tartalmengedménye fejében 16²/₃, illetőleg 20°/o.

Pótdíjat számítanak:

1. Ha a termést más gazdák által is használják közös rakodóra hordják össze 33¹/₃^o/o.

2. Ha az egyes kazlok között nincs meg az előírt 15 méteres teljesen szabad és berakatlan tér (ha a biztosító ennek dacára mégis megtartja a kockázatot) termény készleteknél 1°/o,

takarmány és szalmánál 1¹/₂^o/o.

3. Ha az egy kazalba rakott készlet 2000 kereszt-nél több 1°/o, vagy ha az egy kazalba rakott széna és szalma értéke a 40.000 leut meghaladja, 1¹/₂^o/o.

A tisztadíjhoz természetesen a szokásos kezelési költséget, illetéket, bélyeget és egyéb mellékjuttatásokat még hozzá számítják.

Mondottuk, hogy a biztosítás a kötvényben leírt gazdasághoz tartozó birtoktestre terjed ki. Ebből következik, hogy ha a gazdaság területe nagyobbodik (vagy a biztosított leliár értéke emelkedik) megfelelő összegű pólbiztosítás kötfendő.

Jegyezzük ezt meg jól, mer kár alkalmával első sorban a károsult tétel alatt biztosított tárgyaknak a kár napján való tényleges értékét állapítják meg és ha ekkor az derülne ki, hogy az többet ért, mint a mennyire biztosítva volt, a kártérítést is csak a tényleg biztosított összegnek arányában állapítják meg.

Valamely tétel teljes értékeként az egész évi termést kell érteni, tekintet nélkül arra, hogy meg van-e az egészben még a kár napján, vagy sem.

A juhokon levő gyapju a juhok értékében benne van. Nyírás után a gyapju árával a juhok értéke csökken, de a gyapjú külön biztosítva van.

Az egyes termények biztosítása kezdődik: a) nád, gyékény és ciroknál, ha gulába vannak rakva, b) dohánynál a behordás után, c) tengerinél a letörés után, d) minden más terménynél a learatás pillanatától, legyenek azok bármiféle állapotban.

Amint azonban a biztosítás az új termésre

nézve megkezdődik, egyidejűleg az előző évről még megmaradt készletre nézve megszűnik, ha csak az, mint ilyen, külön biztosítva nincs.

A biztosítás nem terjed ki az áthevülés, nedveség, rothadás és penész által okozott károkra; vermekben tartott takarmányra; kender és len törekjére, polyvájára, a repce szalmájra, törekjére, polyvájára, kukorica csutkájára, trágyára, trágyázásra szánt szalmára és hulladéokra; fényüzési és művészeti tárgyakra, luxus állatokra, amennyiben ez utóbbiak külön biztosítva nincsenek; olyan tárgyakra, a melyek ipari célokra szolgáló (malom, szeszifőde, fűrés, téglagyár stb.) épületekben, vagy ezek közelében levő épületekben vannak, ha ezeket az ipari célt szolgáló épülettől legalább 20 m. szabad és berakatlan térség, vagy szabályszerű tűzfal nem választja el.

A cséplőgépek használatára vonatkozó feltételeket illetőleg utalunk a terménykészletek biztosítását tárgyaló cikkünkben elmondottakra.

A mezőgazdasági átalány biztosításokat tárgyaló ismertetésünknek evvel végére juttottunk és ha sikerült evvel gazdálkodó olvasóink között a biztosítás ezen ágának barátokat szerezni, célunkat elértük. L.

Iparpártolási törvénytervezetek.

A kormány végre az Ipartestületek és Iparkamarák panaszaira hozzálat az Ipartörvény fölülvizsgálásához. Bukarestből jó a hír, hogy az őszi parlament elé az iparfejlesztésről, a házi ipar föllendítéséről és a szabadalmazási engedélyekről egész sereg törvénytervezet kerül. Az ország iparossága nagy várakozással néz ez elé a rég óta várt megmozdulás elé. Várja, vajjon virrad-e jobb nap azok után a kézműiparra, vajjon belátja-e a kormány és a törvényhozás, hogy a súlyos adók és azoknak illetéktelen, hozzá nem értő kezek által történt kiróvása mennyire megbénította, néhol meg éppen megfojtotta a kézműiparosság életét? S vajjon az új törvénytervezet megnyitja-e annak a számtalan műhelynek az ajtaját, melyet most az új munkatörvény és a nehéz adók csuknak be?

A húsiparosok Országos Szövetségeget alakítanak. Mikor a nyáron az erdélyi és a bánági húsiparosok kolozsvári nagygyűlésén fölmerült az óhaj arra nézve, hogy egy országos szövetséget alapsítsanak, nem is gondolták, hogy a kényszerű szükség ezt hamarosan tető alá hozza. Azóta is annyi nehézség gördült a húsiparosok megélhetése elé, hogy az alapszabály-

tervezet elkészítését helyénvalónak látták. Az alapszabályokkal már el is készült dr. Nagy János (Kolozsvár), ki a kézműiparosok érdekeiért eddig annyi sikerrel szállt sikra. A Szövetségnek gazdasági alapját a tagdíjak képezik, melyből egy bank létesítését tervezik. Ily képen a Szövetség a tagoknak nemcsak érdekeit képviseli, hanem még a tagdíjat is rövidesen visszafizeti a bankjövetelemből. A Szövetégnek Kolozsvár lesz a központja és fiókokat Nagyváradon, Brassóban és Temesváron szándékoznak fölláttatni.

Fakivitel. Miután az államvasut a termelőkkel kötött szerződés alapján már ellátta magát talpfával, föloldotta a tölgyfa kivételére vonatkozó zárlatot. Egyelőre 20 ezer vagon tölgyfát vihetnek ki. Ellenben engedélyhez van kötve a nyár- és hársfa kivitele.

Mit hoz az országnak a kivitel? Egy állami statisztika értelmében Romániában ez év első nyolc hónapjában 6 és fél milliárd leura rugott a kivitt nyersanyagok ára. Ebben gabonára Belgium, Hollandia, Francia-, Német- és Görögország szerepelnek, kőolajtermékekre Magyarország, Ausztria, Itália, Török-, Görög-, Francia- és Németország, továbbá Bulgária és Csehszlovákia. Fát az előbb felsoroltak valamennyiének szállított Német- és Csehország kivételével. A marhát pedig Ausztria és Csehország, a sőt pedig Bulgária vásárolja a legnagyobb mértékben.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. okt. 17. —

1 dollár	=	214.00	leu
1 font sterling	=	980	—
1 svájci frank	=	38.40	.
1 francia frank	=	13	—
1 líra	=	9.85	.
1 cseh korona	=	6.35	.
1 dinár	=	2.20	.
100 magyar korona	=	0.70	.

KWIZDA-féle FLUID

lovak lábainak ápolására ismét mindenütt kapható.
Ügyeljünk a KWIZDA névre.

Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Részv. Társ.

Bor, szesz és sörnagykereskedés,
szabadraktár, rum és likörgyár,

KOLOZSVÁR.

F.ók: **MAROSVÁSÁRHELY.**

Lerakat minden nagyobb helyiségben.

Telefon: 332, 72, 1014. — Sörgőncim: Bogsza

MULATTATÓ

A messzi várost átkozni...

Szürke szemű szeptemberi este...

A Maros parton ülök egyedül,
mellettem tücsök hegedül...
néma sirás az ajkamon,
a tücsök-zenét hallgatom,
s szívem fájdalmát altatom...

Mélyen messzi mulat már a város...

Szemem a távol fénybe réved:
ott sebzett szíven a nagy Élet...
most itt a parton álmodom,
tűnődöm hervadt álmokon,
s a messzi várost átkozom...

Gyarmati Ferenc.

Milyen sógor kell Sós Istvánnak?

írta: Gyallay Domókos.

Furcsa osztályt vetett a sors a Sükösd Pál tekintetes ur maradékai között!

Gábor a maga rendjén haladt, jogot végzett, hivatalnok lett, s bár elszakadt a hétszilvafás, ősi földtől, ilyenformán mégis folytatta az uraságot.

Már Eszter, a nagyobbik leány, lefelé bukott a sors kerekén. Kiröppent az uri kalitkából, a falusi madársereg közé elegyedett. Sós Istvánhoz ment férjhez, aki ugyan ügyes, szép szál legény volt s becsületet is tudott a maga módja szerint, de mégis csak egyszerű, székely legény volt, szántóvető ember gyermeke...

Legfelemásabb volt a kisebbik leánynak, Juliskának a helyzete. Bátyja emerre, nénje amarra tanácsolta. A telet rendszerint a bátyjánál városban töltötte; ilyenkor kisasszony módjára öltözött, uri gavallérokkal társalkodott. Nyárára azonban hazajött a faluba és a nénje pórázára került. A nénje pedig rokolyába öltöztette, pántlikát font a hajába és mezel munkára fogta. Azt mondogatta neki:

— Minek hányódnál idegenben? Itt a szép kis örökséged, ne hagyd el a cifra nyomoruságért...

Sokat hányták-velették az emberek a Juliska dolgát, különösen, mióta Gál Ferike kezdett körülte settenkedni. Legutóbb már azt beszéltek, hogy fölülkerekedett az Eszter tanácsa: Juliska nem megy többé a bátyjához téli kisasszonynak, hanem elmegy Gál Ferikehez vig falusi menyecskének...

Óhó, csakhogy mit szól ehhez Sós István? Mert bizony úgy áll a dolog, hogy a cserefa rálombosodott

a szelid oltványokra: Sós Istvánnak immár főszava volt a Sükösd-maradékok ügyeiben-bajaiban. Hogyne lett volna! A Sükösd-vagyonban ő volt a gazda: a felesége részét jussba kapta, a Gáborét rendre magához váltogatta, a Juliska árvai részét haszonbérben bírta. Tudott dolog pedig, hogy ahol a föld — ott a jótanács...

Kihez fog Sós István pártolni a Juliska dolgában?

Ősszel, mikor megnyulnak a szombatesték s tavaszi lakodalomra forrnak a fiatal szívek: Sükösd Gábor a városból levelet írt Sós Istvánnak.

„...Juliskának egyik udvarlója, Fekete Andor banktisztviselő ur, kérőbe megy hozzátok. Itt az alkalom, hogy eszükre térítsd a nőket. Számodra is nagyon előnyös volna, ha Juliska elkerülne a faluból, mert az ő örökségét is könnyű szerrel megválthatnád, míg falusi legény-sógornak ki kell adnod a birtokot... Majd megírom, mikor érkezik a kérő, várd kocsival az állomáson...”

Mintha háljog esett volna le a Sós István szeméről! Gál Ferike osztózó fél!?... Ohohó! Hess varju a kövér konctól!

Az asszonyoknak egyelőre nem szólt a levél tartalmáról; másként keil ezt a dolgot eligazítani. Kevés szóval, foganatosan.

A következő szombatesté bucsuzáskor odavetette Gál Ferikének:

— Őcsém, aztán húzd be a kaput magad után!

A legény meghökölt, elfehéredett. Alig találta meg a kilincset.

— Húzd be a kaput magad után... Az áldóját, hát ezeket mi lelte?... Iörölgette homlokát Gál Ferike az utcán végig révedezve.

Nagy pörpatvar, sirás, fenyegetőzés kerekedett a házban a fiu lávozása után. Az asszonyok nekiestek Sós Istvánnak, mint fecskék az ölyvnek. Sós István eléhuzta zsebéből a levelet s Juliska felé tartotta.

— Nézd, a bátyád írt, Fekete ur kérőbe fog jönni!

— Az a girhes? — csattant föl a leány. — Soha... tudják meg!

— Jól... Ha te a pad alá akarsz bujni, majd mi a bátyáddal kirántunk onnan... súlyesztette vissza a levelet Sós István.

Nem is feleselt tovább. Asszonyokkal vége-hossza nem volna a vitának. Tusakodott, tervezeteit magában. Az egész Sükösd-vagyont öröksül megszerezni!... Mi kell ennél több gyönyörűség egy életre? El is kél a birtok, mert három fiu között fog megosztani. Osztotta, rendezgette a Juliska örökségét is a három fiu között. A legkisebbik fog rája telepedni!

Végre megjött a Gábor levele. Fekete ur szom-

baton délben érkezik Udvarhelyre. Sós István kiadta a parancsot a fehérnepeknek: seperjenek, suroljanak, süssenek, főzzenek, mindent urasan elrendezzenek!... Majd az udvaron rendelkezett. Az egyik béreslegény eléhuzta a Sükösd Pálról maradt féderes kocsit, lemosta, megolajozta, a hámszert is fényesre pucolta. Szombaton reggel maga Sós István is kimosdott, borotválkozott, rámás csizmát huzott, zsinóros ujjast, fehér abaposztó harisnyát vett magára. Maga ment a nevezetes vendég után.

Amint a vonat megérkezett, válogatni kezdte szemével az utasokat. Juliska a nénye előtt sokszor lefestette a Fekete urat, Sós István is félfüllel értett egyetmást a csufondáros szavakból. Az lesz amott, né... az a madárcarcu, szemüveges!...

Köszöntötte a vendéget („a nagyobb Sükösd-leány ura vagyok“) aztán odavezette a kocsihoz.

— Egyenesen haza, vagy a városba? kérdezte.

Fekete ur didergett az őszi szélben, a könnye is kiserkedt a szemüveg alatt.

— Előbb a városba jó bácsi. Ebédelni szeretnék s egy kissé fölmelegedni... A legjobb vendéglőbe hajtson!...

Sós István fölültette Fekete urat s pokrócba csavargatta. Maga is felült s megsuhintotta ostorát. A két sarkány vígan repült befelé a könnyű teherrel.

— A legjobb vendéglőbe? hm! — hunyorított magában Sós István. — Ez az én emberem... Aki a legjobb vendéglőbe szalad, az hamar megféslik a birtoktól... Éppen ilyen sógor kell nekem.

Az Arany Bányába hajtott. Fekete ur lebontakozott a kocsiról és besietett az étterembe. Sós István a lovakhoz látott; jó gazda először az állatairól gondoskodik. Foglalataskodás közben meggondolta, hogy miről fog ebédközben beszélgetni a leendő sógorral. Gáborékról, az utazásról, az odavaló drágaságról. Az ebédjét pedig én fizetem ki, mert az én vendégem! — tapogatta meg a bugyellárisát. Egy kis pukkanós bort is megiszunk, ha jól folyik szó...

Maga is benyitott az étterembe. Az Arany Bányai előkelősége abban állott, hogy a nagyterem egyrésze zöld ráccsal volt elkülönítve az urak számára. Itten fehér abrosz volt az asztalon és csinált virág az állványokon, meg a sarkokban. Egyik asztal mellett Fekete ur már javában kanalazta a levest. Körülötte ebédelő társaságok, urak, hölgyek...

Kónya ur, a vendéglős, nagy köszönéssel fogadta Sós Istvánt. Ki ne ismerné ezen a tájon a néhai Sükösd Pál tekintetes ur vejét?

Fekete ur is észrevette házigazdáját. Fölugrott a leves mellől és a rácsos ajtón át elébe sietett.

— Bácsikám, csak két óra múlva indulunk —

mondotta. — Ebéd után a városban is szétnéztek, töltse el az időt indulásig.

Sarkon fordult s a rácsos ajtón át visszatelepedett az urak fertályába. Sós István leesett állal nézett utána. Mintha orrba vágták volna... Arca kigyult, szeme karikákat vetett... Kihuzott egy széket a csupasz asztal mellől s leült háttal a rács felé.

Már szaladt is Kónya ur s fehér abroszt terített elébe.

— Kiesoda ez az ur, aki Sós urammal érkezett? kíváncsiskodott, amint az asztalt rendbe hozta.

Sós István arcát tűz borította el. Égő szemmel pillantott hátra, a vállán keresztül.

— Az az éhezett-forma, ókulárés? Almakupec... az almámra alkuszik...

— Persze, nem igéri meg az árá! Nem tudnak összeférni Sós urammal.

— Olyan formán áll a dolog...

Megint szaladt a vendéglős és hozta az ebédet Sós Istvánnak. Ételből is, borból is — a legjavát. A Sükösd Pál tekintetes ur vejének.

Sós István lassan falogatott. A szájában meggyült az étel. A poharat annál mohóbban ritgette. Valami égett, füstölgött odabent...

Egyszer zuppant az ajtó a hátagégett. Odapillantott: Fekete ur akkor lépett ki az utcára.

Ő is fizetett. Kísietett a kocsihoz, befogta a lovakat, a konyha elé hajtott s elszólitotta a vendéglóst.

— Kónya ur, mondja meg annak ez urnak, hogy nem csinálunk vásárt: visszautazhatik...

Korbácshegygel megcsipte a lovak sörényét: mint a fergeteg, vágta neki az utnak.

Sós István komoran állt a bakkon.

— Hadd csufolódjék meg az ebugatta! — füstölgött magában. — Nekem olyan sógor kell, tudja meg a világ, aki nem szégyel velem egy asztalhoz ülni!...

V. P. A *másik* című versben vannak jól sikerült sorok és strófiák, rimelése is elég fejlett, a jó hatást azonban elrontják a kirtív darabosságok. Tárnya sem teszi alkalmassá lapunk számára. Másikat kérünk. — T. I. A beérkezett nagyszámú őszi vers közül az Öné kiválék melegségével, dallamosságával. Sajnos, a közlés mértékét még nem lüti meg. — Cz. A. és A. J. *Nagyiratos*. A küldött 66 — 66 leut elkönyveltük. — *Nagykedel Gazdakör*. Előfizetés folyó évi jun. 15-én lejárt a küldött 22 leu beszámításával. Szavalkönyv elment. — K. A. *Cstkszentkirály*. Előfizetés folyó évre rendben. Naptárt előjegyeztük. — N. J. *Galsa*. A folyó félévre még 6 leu megküldését kérjük. — Sz. K. *Nagysolymos*. A 200 leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — T. M. *Bralla*. Előfizetés folyó évi jul. 1-én lejárt. — P. F. *Klopoda*.

Előfizetés folyó évre rendben, lapját rendszeren küldjük. — *Ref. egyházközség Szamosfalva*. Előfizetés folyó évi máj. 1. lejárt. — Sz. J. *cementgyáros Lippa*. Előfizetés 1922. jul. 1. lejárt. — *Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár: Sepsiszentgyörgyről: B. I. 1922. dec. 1. — N. J. 1922. aug. 1. — K. I. Márkod. 1923. febr. 1. — M. M. Csernakeresztúr. 1923. jan. 1. — ifj. P. L. Börvély. 1923. jan. 1-én. — Br. T. Gy. Beszterce. 1923. jan. 1. — Sz. J. vendéglős, Aranygyéres. 1923. jan. 1. — Várfalva községből: P. B. 1923. jan. 1. — P. S. és P. Sz. M. 1922. jan. 1. — ifj. Dal- és Népkönyvtár Egylet Szigetfalva. 1922. jul. 1-én. — Lécfalva községből: S. K. 1923. ápr. 1. — S. I. R. J. jegyző és özv. P. M. né 1923. jul. 1-én. — B. Gy. és Cs. S. 1922. ápr. 1. — K. Minyus D. Fekete-lak. 1923. jan. 1. — B. Z. Etéd. 1923. jul. 1-én. —*

„Glausch“-féle „Haematicum“

aromatikus vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva vérszegénység, sápadtság, étvágytalanság és gyenge testi állapotoknál.

Ize igen kellemes s nagyban javítja a közérzést! — Napjában étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Mű-

szaki Kereskedelmi r. t.-nál

Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária

(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

Tanítók figyelmébe!!

A miniszterileg engedélyezett Dr. Ioanovici-féle

„Hazai alkotmánytan“ III.

kiadása a legújabb miniszteri

terti tanterv szerint kibővítve és az új alkotmány szerint átdolgozva magyar nyelven megjelent. E tankönyv rövid, világos és könnyű előadásban kimerítően ismerteti Románia új alkotmányát, valamint a román állampolgár jogait és kötelességeit. Teljesen feldolgoz az elemi népiskolák V. és VI., valamint az ismétlő iskolák osztályainak tantervszerű teljes anyagát. Ezen új, díszesen illusztrált III. kiadás ára csak 12 lei. — Amidőn e tankönyvre szives figyelmét felhívjuk, teljes tisztelettel kérjük, hogy azt a vezetése alatt álló iskolába bevezetni sziveskedjék. Megrendelhető a

„MINERVH“ Irodalmi és Nyomdai Műintézetnél Cluj—Kolozsvár, Strada Regina Maria 1.